

Sissel Benneche Osvold
Kommentator i Dagbladet

Østrogenalarmen

Dødlige hormoner, skrev jeg i en kommentarartikkel i Dagbladet i sommer. Det var etter et nyhetsoppslag med bakgrunn i en stor amerikansk undersøkelse som viste at hormontilskudd over lengre tid, i forbindelse med kvinnens overgangsalder, kan føre til økt risiko for brystkreft, hjerteinfarkt, hjerneslag og blodpropp, ifølge nyhetsbyrået Reuters. Nærmere et halvt år seinere kom henvendelsen fra Norsk gynekologisk forening (NGF) til Pressens Faglige Utvalg (PFU) der styret i NGF klager over at nyhetsoppslaget i Dagbladet har fått en unødig dramatisk form som, «ikke kan sies å være dekkende for realitetene». Man ønsker en uttalelse i sakens anledning siden avisas budskap er villedende for kvinner flest.

Saken er interessant på flere måter. Rent faktisk fordi denne store og svært omtalte hormonundersøkelsen kan være vanskelig å tolke for lekfolk, samtidig som den er egnet til å alarmere kvinnene som gjennomgår en slik behandling. Det aspektet lar vi ligge foreløpig. Poenget er at henvendelsen til PFU viser hvordan landets fremste eksperter på denne typen hormonbehandling, altså en særdeles kvalifisert samtalepartner, velger å la være å melde seg på i den offentlige samtalen. Kritikken mot legene som følger i kjølvannet av undersøkelsen vekker altså

ikke lyst på kamp i åpent terreng. I stedet rister man på hodet, samtaler seg imellom, for så å skride til verket: Man vil ha en uttalelse fra medienes presseetiske «domstol». Man vil ha rett.

Faglig er jeg ikke ute etter korrekt svar i spørsmålet om det er rett eller galt med hormonbehandling av kvinner i og etter klimakteriet. Det er ikke en gang meg gynekologforeningen vil ha til doms. Jeg er ute etter debatt fordi jeg går ut fra at svarene er flere, nyanserte og neppe endelige, og at vi i har god grunn til å reise spørsmål om effekten av langtidsbruk av en type hormoner som har økt påvisning av i alle fall brystkreft. Denne type bivirkning er godt kjent, men av åpenbare grunner er det først nå vi kan måle langtidseffekten hos kvinner som har brukt disse hormonene i mange år. Min gynekolog for sju år siden, en ytterst elskverdig mann med lang erfaring fra Radiumhospitalet, lovet at jeg farefritt kunne ta østrogener til jeg ble nitti, minst.

En forutsetning for et levende demokrati er meningsbrytninger mellom aller helst opplyste og kunnskapsrike deltakere. Det betyr at hvis og når mediene hauser fragmentert informasjon av dårlig kvalitet, så må den som vet bedre, påta seg jobben å korrigere. Selv når det handler om å tilkjennegi syns-

punkt det står kvalifisert strid om, må fagkunnskapen kjenne ansvar og blande seg i den alminnelige samtalen. Ulysten er stor, vet jeg, hos alle profesjoner med tilnærmet hegemonisk status, mot å skulle, gud bevare min munn, popularisere sin forskning og sitt intellekt for å bli forstått utenfor sin egen gruppe. Noen går derfor på kurs for å lære å skrive og snakke som folk utenfor academia.

Andre foretrekker å informere så selektivt at man ikke en gang benytter seg av sin tilsvarende i mediene. Som når gynekologforeningen foretrekker å presisere en rekke sider ved den amerikanske undersøkelsen og summerer opp hva foreningen mener er viktig i et brev til PFU. Som ledd i en avgrenset prosedyre mot mediene som brakte informasjonen, tar gynekologene altså bladet fra munnen. La meg derfor i legenes eget tidsskrift forsikre standen om at selvfølgelig skal journalister problematisere hormonbruken hos kvinner i overgangsalderen. Det er nesten pinlig å minne om det, men det skal også både leger og deres pasienter. Det heter å snakke sammen. Det er en ganske vanlig syssel der mennesker møtes, også i det offentlige rom. Så får heller legemiddelprodusentene finne seg i det.

Sissel Benneche Osvold

Kunsten å være lege ...

«Han forsøkte å kjenne etter nøyaktig hva han følte. Legens ord kunne ikke trekkes tilbake, men det var som sagt ord, ikke slag eller kjærtegn, og ord tar lengre tid før de begynner å virke.»

Linn Ullmann i *Nåde*

I neste nummer:

- Fra forskning til hverdagsmedisin
- Fettvev, fedme og diabetes
- Kostbar og livreddende behandling av sjelden sykdom
- Rapportering av bivirkninger